

Uchwała nr 193

Rada Działalności Pożytku Publicznego

z dnia 11 maja 2026 r.

w sprawie opinii Rady Działalności Pożytku Publicznego dotyczącej projektu ustawy
o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw
(UDER49)

Na podstawie § 10 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie Rady Działalności Pożytku Publicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2052) oraz art. 35 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1338), uchwała się, co następuje:

§ 1

Rada Działalności Pożytku Publicznego, zwana dalej „Radą”, opiniuje **negatywnie** propozycję zmiany art. 3 ust. 3 pkt 4 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (udppw), przewidzianą w art. 7 projektu ustawy (UDER49).

Rada podtrzymuje zastrzeżenia proceduralne wyrażone w Uchwale nr 114 z dnia 26 września 2025 r., wskazując, że pierwotne skierowanie projektu do opiniowania w bardzo krótkim terminie uniemożliwiło rzetelne skonsultowanie zmian z szerokim środowiskiem organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

§ 2.

Rada sprzeciwia się włączeniu prostych spółek akcyjnych (PSA) do katalogu podmiotów mogących prowadzić działalność pożytku publicznego z następujących przyczyn merytorycznych:

2.1 Brak tożsamości ustrojowej: Choć PSA jest spółką kapitałową analogiczną do spółki z o.o. czy S.A., to z samego faktu jej uregulowania w Kodeksie spółek handlowych nie wynika potrzeba włączenia jej do udppw. Ustawa ta stanowi autonomiczny reżim prawny, który powinien chronić trzeci sektor przed zacieraniem różnic między działalnością społeczną a typowym biznesem.

2.2. Niezgodność z praktyką rynkową: PSA, projektowana jako instrument dla innowacyjnych startupów, w praktyce gospodarczej jest masowo wykorzystywana przez podmioty o profilu stricte komercyjnym (m.in. w branży budowlanej i usługowej). Wprowadzenie tej formy do udppw rodzi ryzyko instrumentalnego wykorzystywania statusu organizacji pozarządowej przez podmioty nastawione na budowę wartości kapitałowej.

2.3 Analiza orzecznictwa i definicji: Rada uznaje argumentację o możliwości wypełnienia przez PSA znamion art. 3 ust. 2 udppw (zgodnie z linią orzecniczą SN z 2006 r.), jednak podkreśla, że ustawodawca ma prawo i obowiązek ograniczać formy prawne NGO do tych, które gwarantują autentyczny charakter niezarobkowy, oddzielony od struktur typowych dla obrotu profesjonalnego.

2.4 Ponadto należy pamiętać, że są to podmioty prowadzące profesjonalną działalność gospodarczą i tym różnią się od typowych organizacji pozarządowych.

§ 3

Rada wskazuje na rażący brak efektywności ekonomicznej formy PSA dla celów społecznych:

3.1 Wysokie koszty stałe: W przeciwieństwie do tradycyjnych fundacji, PSA generuje wysokie koszty administracyjne, w tym obowiązkowe prowadzenie rejestru akcjonariuszy (notarialnie ok. 1200 zł rocznie oraz 100 zł za każdy wpis), co czyni ją formą nieatrakcyjną dla małych i średnich inicjatyw społecznych.

3.2 Bariery sprawozdawcze: Podmioty te nie mają możliwości prowadzenia Uproszczonej Ewidencji Przychodów i Kosztów (UEPiK), co nakłada na nie pełne obowiązki księgowe i sprawozdawcze, nieproporcjonalne do potencjalnych korzyści płynących z tej formy prawnej.

§ 4

Rada ostrzega przed strategicznym zagrożeniem systemowym („rozszczelnieniem” sektora):

4.1 Precedens dla form europejskich: Przyznanie PSA statusu NGO otworzy drogę do uznania za taką organizację nadchodzącej formy **European Company (EU Inc.)**. Jako

spółka o niskich kosztach i dużej popularności, EU Inc. nie posiada ograniczeń co do celu działalności, co przy zastosowaniu zasady niedyskryminacji wobec polskich spółek kapitałowych, wymusi otwarcie systemu dotacji publicznych dla transgranicznych struktur biznesowych.

4.2 Ochrona tożsamości sektora: Utrzymanie wyraźnego rozdziału między trzecim sektorem a biznesem wymaga ograniczenia katalogu podmiotów udppw do form o ugruntowanym charakterze społecznym, a nie kapitałowym.

§ 5

Rada wnosi o przekazanie niniejszej uchwały:

1. Ministrowi Sprawiedliwości;
2. Przewodniczącemu Komitetu do spraw Pożytku Publicznego.

§ 6

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Współprzewodniczący
Rady Działalności Pożytku Publicznego
Michał Braun
Maciej Kunysz